ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.7.2020 г.
COM(2020) 325 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

ТРЕТИ ДОКЛАД ПО МЕХАНИЗМА ЗА ВРЕМЕННО СПИРАНЕ НА ОСВОБОЖДАВАНЕТО ОТ ИЗИСКВАНЕТО ЗА ВИЗА

{SWD(2020) 132 final}

I. Въведение

Процесът на либерализиране на визовия режим продължава да задейства ключови реформи в областта на миграцията, сигурността и правосъдието и да улеснява контактите между хората, като освобождава граждани на трети държави от изискването за виза при престой от не повече от 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период. Безвизовият режим води и до отговорности. Третите държави трябва постоянно да отговарят на изискванията за либерализиране на визовия режим и да гарантират постоянното наличие на условия за доброто управление на миграцията и сигурността. Това е в съответствие с цялостния подход на Европейската комисия, насочен към всички аспекти на миграцията и сигурността.

Настоящият **трети доклад по механизма за временно спиране на освобождаването от изискването за виза** произтича от задължението на Комисията да наблюдава непрекъснатото изпълнение на изискванията за либерализиране на визовия режим от трети държави и да докладва най-малко веднъж годишно по тези въпроси на Европейския парламент и на Съвета[1]. Що се отнася до географския обхват, докладът ще продължи да обхваща онези държави, които са приключили успешно диалога за либерализиране на визовия режим. Статистическите данни в доклада отразяват данните на Евростат за 2019 г. с акцент върху промените в периода 2018—2019 г. Когато е възможно, развитието на политиката в анализираните държави е описано до момента на публикуването на настоящия доклад през юли 2020 г. Както в случая с втория доклад от 17 декември 2018 г. по механизма за временно спиране на освобождаването от изискването за виза[2] (наричан по-нататък „втория доклад“), настоящият доклад е насочен към специфични области[3], в които са необходими по-нататъшни действия за гарантиране на устойчивостта на постигнатия напредък. Тези области включват незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане, обществен ред и сигурност (включително организирана престъпност, борба с корупцията, правоприлагане и борба с изпирането на пари). Следователно в настоящия доклад не са обхванати референтни показатели със стабилни резултати от изпълнението.

След въвеждането в средата на март на свързаните с COVID-19 ограничения в повечето държави — членки на ЕС, и в държавите партньори, движението в целия регион на Западните Балкани и Източното партньорство намаля значително. Впоследствие повечето ограничителни мерки в държавите партньори бяха отменени. На 11 юни 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се прави оценка на прилагането на временното ограничение на неналожителните пътувания до ЕС.[4] Що се отнася до съседните на ЕС държави, Комисията изрази готовност за тясно асоцииране на региона

---

1 В съответствие с член 8, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 39).

2 COM(2018) 496 final.

3 Комисията продължава да наблюдава в по-широк план ситуацията в областта на вътрешните работи и правосъдието, която също е от значение за изпълнението на поетите задължения във връзка с либерализирането на визовия режим и референтните показатели, в рамките на пакета за разширяване на ЕС за държавите от Западните Балкани и в рамките на изпълнението на съответните споразумения за асоцииране за държавите от Източното партньорство.

4 COM(2020) 399 final

на Западните Балкани[5] в изпълнението на нейната Съвместна европейска пътна карта за отмяна на ограничителните мерки, свързани с COVID-19. Като последващо действие Съветът прие на 30 юни 2020 г. препоръка относно постепенното премахване на ограничението за неналожителни пътувания към ЕС, включваща първия списък с 15 държави (включително Грузия, Черна гора и Сърбия). Препоръката е първа стъпка към премахването на ограничението и следва постепенния подход, предложен от Комисията.

Настоящият доклад е придружен от **работен документ на службите на Комисията**, който предоставя по-подробна обща информация за развитията.

II. Оценка на специфичните области в съответствие с референтните показатели за либерализиране на визовия режим

II.1 Западни Балкани

Албания

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

Между 2018 и 2019 г. отказите за влизане в Шенгенското+ пространство е намалял с 9 % (от 21 515 на 19 670), докато броят на албанските граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, се е увеличил с 6 % (от 32 355 на 34 410). Незаконната миграция на албански граждани продължава да бъде най-висока от всички страни от Западните Балкани, анализирани в настоящия доклад. Откриването на албански граждани, които използват подправени документи, включително паспорти на ЕС, се е увеличило с 64 % между 2018 г. и 2019 г.

Броят на молбите за убежище, подадени от албански граждани в Шенгенското+ пространство, продължава да намалява за четвърта поредна година, като през 2019 г. са подадени 18 555 заявления в сравнение с 19 615 заявления, подадени през 2018 г. Това представлява спад с 5 %. Въпреки низходящата тенденция, през 2019 г. Албания беше на челно място сред държавите от Западните Балкани, които са освободени от изискването за визи, по отношение на броя на молбите за убежище. Процентът на признаване на молби за убежище[6] е спаднал на 5,6 % през 2019 г. (в сравнение с 7,6 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 2 895 молби за убежище, което е с 44 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията през 2019 г. е спаднал на 50 % (в сравнение със 66 %[7] през 2018 г.), с 15 370 реално върнати албански

---

5 Съобщение на Комисията относно подкрепата за Западните Балкани за борба с COVID-19 и за възстановяване след пандемията (COM (2020) 315 final).

6 За целите на настоящия доклад, процентът на признаване на молби за предоставяне на убежище е изчислен като дела на всички положителни решения на първа инстанция (статут на бежанец, субсидиарна закрила, хуманитарна закрила съгласно националното право) от общия брой решения на първа инстанция.

7 Процентът на връщанията през дадена година се изчислява като съотношението между броя на албанските граждани, които са се върнали в Албания през дадена година от държави на

граждани. Въпреки това, тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро сътрудничество със собствените си граждани и гражданите на трети държави, това намаление може да се дължи на обработката на извънредно големи обеми решения, натрупани случаи през предходните години и евентуално вторични движения.

Неоснователните молби за убежище, подадени от албански граждани в държави — членки на ЕС, и в асоциираните към Шенген държави, продължават да бъдат въпрос, който изисква непрекъснати и значителни усилия от страна на албанските власти. В този смисъл Албания продължава да прилага мерки, насочени към неоснователните молби за убежище, подадени от албански граждани. Албанските органи засилиха усилията за повишаване на осведомеността сред населението относно правата и задълженията, произтичащи от безвизовия режим, както и санкциите за нарушения на тези задължения. Те продължиха да организират информационни проекти и кампании и редовно публикуваха съответната информация на уебсайтовете на правителството и в социалните мрежи.

Албанските органи също така засилиха оперативното сътрудничество с най-засегнатите от незаконната миграция и неоснователните молби за убежище държави — членки на ЕС, и засилиха проверките на албанските граждани, които пътуват в чужбина, включително малолетни и непълнолетни лица, чрез по-обстойни интервюта при излизане. През декември 2019 г. Албания прие допълнителни мерки за предотвратяване на трафика на хора.

Албания е първата сред държавите от Западните Балкани, която подписа и приведе в действие споразумение за статута на европейската гранична и брегова охрана (Frontex)[8] с ЕС. Влизането в сила на споразумението на 1 май 2019 г. беше последвано от разполагане на съвместни екипи на Frontex на границата на Албания с Гърция на 21 май 2019 г. Това действие отбеляза нова фаза в граничното сътрудничество между ЕС и държавите от Западните Балкани. Въпреки ограниченията, свързани с избухването на епидемията от COVID-19, операцията продължава да дава добри резултати. До юни 2020 г. в тази съвместна операция участваха 20 държави — членки на ЕС, и бяха задържани над 12 000 незаконни мигранти.

Вследствие на пандемията от COVID-19 на 16 март 2020 г. Албания затвори границите си и впоследствие на 24 март обяви извънредно положение. То бе отменено на 23 юни. Считано от 22 март всички търговски полети бяха отменени. На 1 юни Албания отвори всички сухопътни граници със своите съседи. През този период албанските власти са репатрирали около 2 500 граждани от чужбина (и основно от ЕС) чрез чартърни полети за репатриране. Някои търговски полети (към Виена, Белград и Атина) бяха подновени на 15 юни.

Обществен ред и сигурност

Албаноезичните организирани престъпни групи са разнородни и са особено активни в широк спектър от престъпни дейности в ЕС, въпреки че те не могат да бъдат свързани само с Албания или с албански граждани. Според Европол специално албанските

Шенгенското+ пространство, и броя на албанските граждани, които са получили разпореждане за връщане през същата година.

[8] Европейската агенция за гранична и брегова охрана, обикновено наричана Frontex.

граждани са сред най-често докладваните заподозрени, които не са граждани на ЕС, за тежки престъпления. Те са едни от най-често срещаните ползватели на подправени документи при въздушно придвижване в рамките на Шенгенското пространство.

Албания продължи да консолидира своите резултати и ефективността на своите усилия за правоприлагане в борбата с организираната престъпност. По-голям брой широкомащабни полицейски операции доведе до арести на високопоставени лица и важни повдигнати обвинения и наказателни производства, също в резултат на по-тясно полицейско сътрудничество с държавите — членки на ЕС. Албанските органи трайно демонстрираха твърд ангажимент за борба с производството и трафика на канабис. Албания е единствената държава в региона, която разрешава използването на интрузивен механизъм за мониторинг от трета държава (въздушно проследяване, извършвано от италианската Guardia di Finanza за откриване и мониторинг на насажденията от канабис в Албания, съфинансирано от ЕС). Съществува обаче значителна разлика между броя на новите сезирания на съдилищата и окончателните присъди.

През февруари 2019 г. Албания прие нова Национална стратегия за малките оръжия и леките въоръжения за периода 2019—2024 г. През април 2019 г. бе създаден национален координатор за огнестрелните оръжия, но той все още трябва да бъде интегриран напълно в структурата на полицията, за да стане изцяло оперативен.

През 2018 и 2019 г. Албания предприе редица законодателни действия за подобряване на правната рамка в областта на корупцията. Цялостната положителна тенденция по отношение на резултатите от разследванията, наказателните преследвания и съдебните присъди в борбата с корупцията продължи, въпреки че окончателните съдебни присъди за високопоставени длъжностни лица остават рядкост.

През януари 2020 г. правителството на Албания прие законодателен пакет за въвеждане на превантивни мерки, с които да засили борбата си с корупцията, организираната престъпност и тероризма, който е насочен по-специално към изземването и конфискацията на активи от престъпна дейност. Този закон предвижда набор от нови средства за разследване, предоставени на разположение на специализираната прокуратура в рамките на новосъздадената специална структура за борба с корупцията и организираната престъпност.

Албания извършва задълбочена и всеобхватна реформа на съдебната система, с която се цели да се засилят общите усилия за борба с корупцията и организираната престъпност. Тази реформа също така включва временното повторно оценяване на всички съдии и прокурори (процеса на проверка), което отбеляза стабилен напредък и вече са налице осезаеми резултати. Тази оценка на надеждността продължи въпреки въздействието на пандемията от COVID-19. Въпреки че изслушванията бяха временно преустановени поради налагането на ограничителните мерки, разследващите дейности във връзка с оценките на надеждността продължиха чрез обмен от разстояние. Изслушванията бяха възобновени на 3 юни 2020 г. Като цяло 64 % от досиетата за оценки на надеждността , обработени до момента, са довели до отстраняване или доброволно напускане от страна на оценяваните лица. Процесът на оценка на надеждността и неговите резултати продължават да бъдат от решаващо значение за възстановяване на общественото доверие в съдебните и правоприлагащите органи на държавата.

Служител за връзка на Европол беше командирован в Албания през юни 2019 г., а през юли Европол официално откри своя служба за връзка в Тирана, първата на Западните Балкани. Това допълнително засили сътрудничеството между полицейските служители на държавите — членки на ЕС, и на Албания в борбата с организираната престъпност и спомогна за съгласуването на усилията за съвместно справяне с трансграничните заплахи и борбата с престъпните мрежи.

Работното споразумение между Албания и Европейския център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите, първото подобно на Западните Балкани, беше подписано през март 2019 г. То позволява предоставянето на значим експертен опит на албанските органи и подпомага допълнително сближаването на албанското право и политики по въпроси, свързани с наркотиците, с тези на ЕС.

Освен това споразумението за сътрудничество между Евроюст и Албания влезе в сила на 1 ноември 2019 г. Споразумението допълнително ще улесни съдебното сътрудничество между ЕС и албанските юристи и ще засили борбата с транснационалната организирана престъпност.

Албания беше една от първите държави от Западните Балкани, която на 9 октомври 2019 г. подписа двустранно споразумение за изпълнение за борба с тероризма с Комисията, като последващо действие по Съвместния план за действие ЕС—Западни Балкани за борба с тероризма[9]. През юни 2020 г. Албания представи първия си доклад за изпълнението на споразумението.

Броят на осъдителните присъди за изпиране на пари остава малък и все още липсва систематично паралелно разследване на финансирането на тероризма. След приемането на пакета от мерки Moneyval от албанския парламент през юни 2019 г., Moneyval прецени, че като цяло Албания е постигнала напредък в изпълнението на препоръките му от 2018 г., но че продължават да съществуват някои пропуски[10]. На 21 февруари 2020 г. Специалната група за финансови действия (СГФД) постави Албания сред юрисдикциите със стратегически слабости в областта на борбата с изпирането на пари/борбата с финансирането на тероризма и предложи план за действие, насочен към най-сериозните слабости. Този план съдържа действия, които да бъдат изпълнени до октомври 2021 г., за да може Албания да бъде извадена от „сивия“ списък на Специалната група за финансови действия. Албания пое политически ангажимент на високо равнище за изпълнение на плана за действие на СГФД. Изпълнението започна въпреки кризата, причинена от COVID-19, по-специално чрез извършване на анализ на риска във връзка с банкови продукти и услуги и злоупотребата с правни субекти. Очаква се албанският парламент да разгледа проект на закон за гражданството, който, ако бъде приет, би могъл да създаде правно основание, което да се използва за създаването на програма за гражданство срещу инвестиции. Комисията изпрати писмо до албанските органи през октомври 2019 г., с което иска разяснения в това отношение и предупреждава албанските органи за присъщите рискове и евентуалните последици от въвеждането на такава програма. Комисията следи отблизо този въпрос и рисковете, произтичащи от евентуалното въвеждане на схема за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, по-специално по отношение на сигурността, изпирането на пари,

[9] https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

[10] https://rm.coe.int/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing-measures-albania/16809988c0

данъчните измами, финансирането на тероризма, корупцията или проникването на организираната престъпност.

На 2 юни 2019 г. Нидерландия уведоми Комисията, в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1806[11], че се е изправила пред обстоятелства, които биха могли да задействат механизма за временно спиране на освобождаването от изискването за виза по отношение на Албания. Изразените опасения в нотификацията бяха предимно свързани с обществения ред и сигурността, но също така с незаконната миграция и неоснователните молби за убежище, подадени от албански граждани. След внимателно разглеждане на съдържанието на нотификацията и въз основа на наличната информация и съответните данни, Комисията счете, че не са били спазени обстоятелствата за задействане на механизма за временно спиране по отношение на Албания.

Въз основа на горепосочения анализ Албания предприе действия, посочени във втория доклад, а референтните показатели за либерализирането на визовия режим продължават да се изпълняват. Добър напредък беше постигнат при изпълнението на действия за справяне с незаконната миграция, включително засилване на граничния контрол. Въпреки спада на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се поддържа, както и сътрудничеството с ЕС и държавите членки в областта на миграцията и сигурността. Същевременно са необходими допълнителни усилия за гарантиране на подобряването и устойчивостта на резултатите, по-специално по отношение на неоснователните молби за убежище и борбата с организираната престъпност.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- засилване на мерките за решаване на въпросите, свързани с незаконната миграция и неоснователните молби за убежище на албански граждани, включително чрез идентифициране и разглеждане на причините за това явление и организиране на допълнителни информационни кампании относно правата и задълженията, произтичащи от безвизовото пътуване.
- запазване и засилване на проактивното оперативно сътрудничество с агенциите на ЕС и с държавите — членки на ЕС, които са изправени пред миграционен натиск, произтичащ от Албания, както и заплахите за обществения ред и сигурността, произтичащи от участието на албански граждани в организирани престъпни групи.
- повишаване на ефективността на усилията за наказателно разследване и правоприлагане в борбата с корупцията по високите етажи на властта и организираната престъпност.
- подобряване на резултатите в образуваните дела в областта на борбата с изпирането на пари/борбата с финансирането на тероризма и пълноценно използване на подкрепата, предоставена от Комисията за укрепване на капацитета за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

[11] Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 39).

Босна и Херцеговина

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

Между 2018 и 2019 г. броят на отказите за влизане за граждани на Босна и Херцеговина в Шенгенското+ пространство е намалял с 20 % (от 5 320 на 4 270 през 2019 г.), докато броят на гражданите на Босна и Херцеговина, за които е било установено, че пребивават незаконно, се е увеличил с 10 % (от 3 915 на 4 290).

Броят на молбите за убежище, подадени от граждани на Босна и Херцеговина, е намалял с 17 %, като през 2019 г. са подадени 1 895 заявления в сравнение с 2 280 заявления, подадени през 2018 г. Процентът на признаване на молби за убежище е спаднал на 7,2 % през 2019 г. (в сравнение с 10,6 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 390 молби за убежище, което е с 26 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията през 2019 г. е спаднал на 40 % (в сравнение със 54 % през 2018 г.), с 1 495 реално върнати граждани на Босна и Херцеговина. Въпреки това, тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро сътрудничество със собствените си граждани и гражданите на трети държави, това намаление може да се дължи на обработката на големи обеми решения, натрупани случаи през предходните години и евентуално вторични движения.

Държавата положи значителни усилия във връзка с граничния контрол и повишаването на обществената осведоменост чрез целенасочени информационни кампании относно отрицателните последици от злоупотребата с безвизовия режим, както показва намаляващият брой неоснователни молби за убежище от Босна и Херцеговина в Шенгенското+ пространство.

Споразумението за статута на Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) с ЕС беше парафирано през януари 2019 г., а ратификацията му все още не е приключила. След влизането в сила на новия Регламент относно европейската гранична и брегова охрана Комисията работи с Босна и Херцеговина с оглед на ратифицирането и влизането в сила на Споразумението за статута.

Босна и Херцеговина продължи да се справя с предизвикателствата, свързани с незаконната миграция, включително потока от граждани на трети държави през държавата към Шенгенското+ пространство. След увеличения приток на бежанци и мигранти през 2018 г. и през 2019 г. властите отново разположиха по места наличните гранични служители. При все това управлението на границите и миграцията, включително по отношение на капацитета за приемане и координация сред институциите на различните нива на управление, изисква подобряване. Координационният орган в рамките на Министерството на сигурността, който отговаря за наблюдението на миграционните тенденции и действа като оперативен щаб в случай на кризи, не функционира ефективно, по-специално по отношение на предоставянето на подходящи помещения за центрове за приемане и преместването на търсещите убежище лица и мигрантите в наличните възможности за настаняване. Продължават да съществуват сериозни пречки пред ефективния достъп до процедурите за предоставяне на убежище поради прекалено ограничения брой човешки ресурси и оперативен капацитет.

В резултат на кризата, предизвикана от COVID-19, на 18 март Босна и Херцеговина обяви извънредно положение поради природни или други бедствия, като ограничи вътрешното и международното движение на хора. От 28 март до 20 май *Република Сръбска* обяви извънредно положение. Считано от 30 март всички търговски полети бяха отменени до 1 юни, когато полетите бяха възобновени.

Обществен ред и сигурност

Страната има няколко стратегии, по-специално по отношение на организираната престъпност, трафика на хора и интегрираното управление на границите. Въпреки това правната рамка трябва да бъде хармонизирана в цялата държава и да бъде допълнително приведена в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Налице са системни недостатъци в оперативното сътрудничество между правоприлагащите органи поради липсата на хармонизация на наказателното законодателство в страната, изострена от слабата институционална координация и много ограничен обмен на разузнавателни данни. Престъпните организации, действащи в страната, се възползват от правните и административните пропуски. Финансовите разследвания и изземването на активи са до голяма степен неефективни.

Липсва строга и надеждна система за проверки на декларациите за имущественото състояние на съдебните служители. Борбата с изпирането на пари трябва да бъде засилена. Окончателните съдебни присъди по дела за корупция на високо равнище са голяма рядкост, а санкциите не действат като достатъчен възпиращ фактор. Наскоро бяха открити случаи на корупция в спорта. Проактивният подход продължава да бъде от основно значение за борбата с проникването на престъпни елементи в политическите, правните и икономическите системи.

Въпреки споразумението за оперативно сътрудничество с Европол, подписано през май 2017 г., към днешна дата Босна и Херцеговина не е определила национално звено за контакт, както е предвидено в това споразумение, което е необходимо, за да изпрати държавата свой служител за връзка в Европол и да разположи служител за връзка на Европол в Босна и Херцеговина.

На 19 ноември 2019 г. Босна и Херцеговина подписа двустранното споразумение за изпълнение за борба с тероризма с Комисията, като последващо действие по Съвместния план за действие ЕС—Западни Балкани за борба с тероризма.

Въз основа на горепосочения анализ Босна и Херцеговина предприе действията, посочени във втория доклад; референтните показатели за либерализирането на визовия режим продължават да се изпълняват и беше постигнат напредък в борбата със злоупотребите с безвизовия режим. Въпреки намаляването на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се запази. Необходимо е обаче по-нататъшно подобрение, по-специално по отношение на предизвикателствата, свързани с незаконната миграция, и необходимостта да се осигурят подходящи условия за прием на мигрантите и бежанците, граничен контрол и активно предотвратяване и борба с организираната престъпност.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- Подобряване на капацитета за реагиране при кризи и подходящо планиране на действията при извънредни ситуации, за да се гарантира съобразено със защитата на правата на човека управление на миграционните потоци, както и да се гарантира функционирането на системата за предоставяне на убежище. Поемането на пълна отговорност за управлението на миграционните и оперативните координационни механизми на всички равнища трябва да бъде значително увеличено.
- Продължаване на организирането на информационни кампании относно правата и задълженията при безвизово пътуване.
- Засилване на граничния контрол, особено на наблюдението на границите, включително мерките за идентификация и регистрация, при пълно зачитане на основните права, като се гарантира ефективно оперативно сътрудничество с държавите — членки на ЕС, и Frontex.
- Продължаване на усилията с оглед на сключването на споразумение за статута на Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) с ЕС и незабавно назначаване на национално звено за контакт с Европол.
- Засилване на предотвратяването и борбата с корупцията и организираната престъпност, включително изпирането на пари и тероризма, по-специално чрез приемане и прилагане на законодателство относно конфликтите на интереси и защитата на лицата, сигнализиращи за нередности; гарантиране на ефективното функциониране и координация на органите за борба с корупцията; както и демонстриране на напредък в постигането на резултати при проактивни разследвания, потвърдени обвинения, наказателни преследвания и окончателни присъди срещу организираната престъпност и корупцията, включително на високо равнище;
- Увеличаване на усилията за укрепване на рамката за сезиране на активи чрез приемане и прилагане на по-всеобхватна правна уредба за конфискацията на облагите от престъпна дейност и подобряване на капацитета на компетентните органи да налагат ефективни и възпиращи санкции.

Черна гора

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

Броят на отказите за влизане в Шенгенското+ пространство на черногорски граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, е останал малък през 2019 г. Между 2018 и 2019 г. броят на отказите за влизане е намалял с 9 % (от 515 на 470), докато броят на черногорските граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, се е увеличил с 10 % (от 805 на 885). През 2019 г. не са били докладвани установени случаи на незаконно преминаване на границата.

Броят на молбите за убежище, подадени от черногорски граждани в Шенгенското+ пространство, е продължил да намалява, с 410 молби, подадени през 2019 г., в сравнение с 640 молби, подадени през 2018 г. В действителност това е най-ниският брой молби за убежище, регистриран през последните десет години. Процентът на признаване на молби за предоставяне на убежище е нараснал на 4,9 % през 2019 г. (в сравнение с 4,1 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 110 молби за убежище, което е с 8 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията през 2019 г. е

спаднал на 60 % (в сравнение със 73 % през 2018 г.), с 355 реално върнати черногорски граждани. Въпреки това, тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро сътрудничество със собствените си граждани и гражданите на трети държави, това намаление може да се дължи на обработката на извънредно големи обеми решения, натрупани случаи през предходните години и евентуално вторични движения.

Предвид горепосочените тенденции, през 2019 г. не е провеждана общонационална комуникационна кампания за разясняване на правата и задълженията, свързани с безвизовия режим на пътуване. Министерството на външните работи на Черна гора обаче разработи приложение за електронно консулство, с което се предоставя необходимата информация за черногорските граждани, които пътуват в чужбина, и се отговаря на въпроси и искания за информация на граждани относно правилата във връзка с Шенген.

През последните години бяха консолидирани и актуализирани основни законодателни актове и инициативи в областта на миграцията и убежището. На 7 октомври 2019 г. Черна гора подписа Споразумението за статута на Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) с ЕС, което влезе в сила на 1 юли 2020 г. и в което се предвижда провеждането на съвместни операции. Това е втората държава от Западните Балкани, в която такова споразумение е влязло в сила.

Вследствие на пандемията от COVID-19 на 15 март 2020 г. Черна гора затвори границите си, но не обяви извънредно положение. В периода от 6 март до 6 юни всички търговски полети бяха отменени. През този период черногорските власти са репатрирали приблизително 17 000 граждани от чужбина (и основно от ЕС) чрез дейностите, извършвани от компетентните органи, включително чартърни полети. Епидемията от COVID-19 беше официално обявена за приключена в Черна гора на 2 юни. В резултат на това границите бяха отворени за държави с по-малко от 25 активни случая на COVID-19 на 100 000 граждани.

Обществен ред и сигурност

Трафикът на наркотици е основната престъпна дейност на черногорските организирани престъпни групи и е първопричина за други проблеми в областта на сигурността. Черногорските организирани престъпни групи, активни в трафика на наркотици, работят до голяма степен извън държавата. Черна гора също се възприема като платформа за контрабанда на цигари.

Черна гора засили своето международно сътрудничество в областта на борбата с организираната престъпност, което доведе до успешни операции срещу черногорските престъпни групи, в държавата и чужбина. През 2019 г. бяха иззети големи количества наркотици и бяха арестувани известни членове на престъпни групи. По отношение на контрабандата на цигари се подобри сътрудничеството с митниците на държавите — членки на ЕС, и с Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и бяха извършени три широкомащабни разследвания в областта на контрабандата на цигари, но те не доведоха до осъдителни присъди през 2019 г. Въпреки увеличените усилия в тази област, броят на случаите все още е недостатъчен, като се има предвид предполагаемият мащаб на контрабандата на тютюневи изделия от, до и през Черна гора. Добро сътрудничество с Европол и Интерпол беше наблюдавано с все по-голям обем от информация, обменена чрез техните канали.

В рамките на цикъла на политиката на ЕС/EMPACT (Европейска мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи) през 2020 г. Черна гора участва активно в приоритета „незаконен трафик на огнестрелни оръжия“, воден от Испания, по-специално чрез съвместното ръководство на едно от оперативните действия. Черна гора е един от първите партньори от Западните Балкани, който осъществява съвместно ръководство на оперативно действие по приоритет на EMPACT. Черна гора участва също така в няколко оперативни действия в други приоритети на EMPACT, насочени към борба с трафика на наркотици, сексуалната експлоатация на деца, улесняването на незаконната имиграция и организираната престъпност против собствеността.

Корупцията буди безпокойство. Докато понастоящем се започват финансови разследвания на по-ранни етапи от наказателните разследвания, отколкото преди, те все още не започват систематично при всички дела за корупция. Все още съществуват опасения по отношение на малкия брой съдебни присъди и широкоразпространеното използване на решаване на делото чрез извънсъдебно споразумение, което води до снизходителна политика при постановяването на присъдата.

В началото на 2019 г. бе създадена служба за отнемане на незаконно придобито имущество в рамките на отдела на полицията, отговарящ за международното полицейско сътрудничество. Въпреки постигнатия известен напредък, резултатите, постигнати при запорирането и конфискацията на активи, трябва да се подобрят.

Стратегията за контрола и намаляването на малките оръжия и леките въоръжения и боеприпасите за периода 2019—2024 г. и планът за действие относно незаконния трафик на огнестрелни оръжия между ЕС и района на Югоизточна Европа (2015—2019 г.) продължиха да се изпълняват. Беше създадено оперативно звено за контакт по въпросите на огнестрелните оръжия, което функционира.

За втората поредна година, през декември 2019 г. Черна гора измени своя закон за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за да се отразят промените в институционалната рамка на звеното за финансово разузнаване (ЗФР). Измененията бяха насочени към гарантиране на съответствието с препоръките на СГФД, по-специално чрез гарантиране на независимостта и оперативната самостоятелност на ЗФР, въпреки че последното понастоящем административно е отдел към полицията. През май 2020 г. Moneyval официално извади Черна гора от процеса на проследяване, като счете, че страната е предприела достатъчно мерки за отстраняване на установените през 2015 г. недостатъци. Законът за международните ограничителни мерки все още следва да бъде изменен, за да се приведе в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Първоначалните резултати относно изпирането на пари бяха допълнително подобрени, като отразиха по-силен акцент върху правоприлагащите органи и увеличаване на техния капацитет в тази област. Въпреки това броят на окончателните присъди и конфискацията на активи в случаи, свързани с изпирането на пари, остава нисък. Все още не е обърнато внимание на системните недостатъци в системата на наказателното правосъдие, включително на начина, по който съдилищата разглеждат престъпленията, свързани с изпирането на пари.

На 19 ноември 2019 г. черногорските органи подписаха двустранно споразумение за изпълнение с Комисията, като последващо действие по Съвместния план за действие ЕС—Западни Балкани за борба с тероризма.

Програмата за гражданство срещу инвестиции на Черна гора беше въведена на 1 януари 2019 г. До момента са получени 24 заявления и въпреки че са взети пет положителни окончателни решения, паспорти все още не са издадени. Комисията следи отблизо рисковете, свързани с миграцията и сигурността, които тази схема може да създаде, по-специално по отношение на изпирането на пари, данъчните измами, финансирането на тероризма, корупцията или проникването на организираната престъпност, и продължава да повдига въпроса пред органите на Черна гора. Следва да се извършват подходящи комплексни проверки и проверки, свързани със сигурността.

Въз основа на горепосочения анализ Черна гора предприе действията, посочени във втория доклад, а референтните показатели за либерализирането на визовия режим продължават да се изпълняват. Добър напредък беше постигнат при изпълнението на действия за справяне с предизвикателствата, свързани с миграцията. Въпреки спада на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се поддържа, както и сътрудничеството с ЕС и държавите членки в областта на миграцията и сигурността. Същевременно са необходими допълнителни усилия за гарантиране на подобряването и устойчивостта на резултатите при борбата с организираната престъпност и корупцията.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- Организиране на информационни кампании относно правата и задълженията при безвизово пътуване.
- Предотвратяване и борба с организираната престъпност и корупцията по високите етажи на властта, включително чрез конфискация на облаги от престъпна дейност и запориране на активи и предприемане на мерки за ограничаването на използването на споразумение за решаването на делото само в изключителни случаи.
- Увеличаване на капацитета на полицията, прокуратурата и съдилищата за разследване, наказателно преследване и съдебно решаване на случаи на изпиране на пари в съответствие с най-добрите практики на ЕС.

Република Северна Македония

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

Между 2018 и 2019 г. броят на отказите за влизане в Шенгенското+ пространство на граждани на Северна Македония е намалял с 12 % (от 3 185 на 2 815), докато броят на нейни граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, се е увеличил с 16 % (от 6 010 на 7 000). Броят на молбите за убежище, подадени от граждани на Северна Македония в Шенгенското+ пространство, е намалял с 16 %, като през 2019 г. са подадени 4 035 молби, в сравнение с 4 785 молби, подадени през 2018 г. Процентът на признаване на молби за убежище е спаднал на 1,4 % през 2019 г. (в сравнение с 2,3 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 650 молби за убежище, което е с 59 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията през 2019 г. е спаднал на 78 % (в сравнение със 99 % през 2018 г.), с 3 005 реално върнати граждани на Северна Македония. Тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро

сътрудничество със собствените си граждани и гражданите на трети държави, това намаление може да се дължи на обработката на извънредно големи обеми решения, натрупани случаи през предходните години и евентуално вторични движения.

Северна Македония продължи да се справя с предизвикателствата, свързани с незаконната миграция. Законодателната рамка за управлението на външните граници до голяма степен е съобразена със стандартите на ЕС, а граничният контрол се е извършвал при спазване на правата на човека. Споразумението за статута на Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) с ЕС беше парафирано през юли 2018 г., но все още не е подписано. Органите си сътрудничат в значителна степен с Frontex, включително като наблюдатели при съвместни операции. Националният координационен център за интегрирано управление на границите следва да укрепи своя институционален и оперативен капацитет, включително с информационни технологии и технически експертен опит. Граничните служители, митниците и други органи все още нямат взаимен достъп до базите данни и няма официална и сигурна договореност за обмен на информация.

Северна Македония проведе редица информационни кампании относно правата и задълженията, произтичащи от безвизовия режим, с цел да предостави подходяща информация на своите граждани и да предотврати злоупотреби.

През декември 2012 г. Северна Македония въведе изменение в закона, с което се позволява придобиването на гражданство за специален икономически интерес. Комисията ще следи отблизо този въпрос, като вземе предвид евентуалните рискове, произтичащи от цялостна схема за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, по-специално по отношение на сигурността, изпирането на пари, данъчните измами, финансирането на тероризма, корупцията или проникването на организираната престъпност.

Вследствие на пандемията от COVID-19 на 16 март 2020 г. Северна Македония затвори границите си и впоследствие на 18 март обяви извънредно положение за няколко последователни периода. То бе отменено на 22 юни. Считано от 18 март всички търговски полети бяха отменени до второ нареждане. През този период македонските власти са репатрирали 3 032 граждани от чужбина (и основно от ЕС) чрез чартърни полети за репатриране. Северна Македония отвори своите сухопътни граници на 26 юни.

Обществен ред и сигурност

Законодателната рамка относно борбата с организираната престъпност е до голяма степен в съответствие с европейските стандарти. Известен напредък беше постигнат чрез допълнително подобряване на резултатите във връзка с организираната престъпност, засилване на сътрудничеството в областта на правоприлагането и значително подобряване на оперативния капацитет за борба с трафика на хора. От 1 януари 2020 г. насам бяха започнати шест разследвания срещу 20 души, като пет случая се отнасят до неразрешено производство и търговия с наркотици, психотропни вещества и прекурсори и един случай до трафика на хора (включително на непълнолетни) и контрабандата на мигранти. Северна Македония продължи да работи във връзка с предотвратяването и борбата с всички форми на организираната престъпност и корупцията. Допълнителен напредък беше постигнат на оперативно равнище чрез повишаване на ефективността на Националния координационен център за борба с организираната престъпност и чрез участие в съвместни операции с държавите — членки на ЕС, и съседните държави. Наказателният кодекс като цяло е в

съответствие с европейските стандарти и инкриминира трафика на хора, детската порнография в интернет, компютърните престъпления и трафика на наркотици.

Броят на наказателните разследвания, започнати от прокуратурата във връзка с организирани престъпни групи, се е увеличил. По-голямата част от разследванията и съдебните процеси се отнасят до трафика на наркотици и контрабандата на мигранти. Въпреки известния напредък правоприлагащите органи и прокуратурата следва допълнително да изградят оперативен капацитет, включително систематично провеждане на финансови разследвания. Все още е необходимо допълнително подобряване на координацията и систематичния обмен на данни. Инструментите на държавата за запориране, управление и конфискуване на активи от престъпна дейност все още не са достатъчно ефективни. Необходим е по-интегриран оперативен подход, с който ефективно да се гарантира отнемане на незаконно придобито имущество.

На 9 октомври 2019 г. Северна Македония подписа двустранно споразумение за изпълнение за борба с тероризма с Комисията, като последващо действие по Съвместния план за действие ЕС—Западни Балкани за борба с тероризма[12].

Въз основа на горепосочения анализ Северна Македония предприе действията, посочени във втория доклад, а референтните показатели за либерализирането на визовия режим продължават да се изпълняват. Добър напредък беше постигнат по-специално по отношение на информационните кампании относно правата и задълженията, произтичащи от безвизовия режим, и в областта на усилията за предотвратяване и правоприлагане за борба с тежката и организираната престъпност. Въпреки намаляването на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се запази. Очаква се обаче по-нататъшно подобряване на изпълнението.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- Засилване на граничния контрол при пълно зачитане на основните права;
- Продължаване на организирането на информационни кампании относно правата и задълженията при безвизово пътуване.
- Продължаване на повишаването на ефективността на мерките за правоприлагане за борба с организираните престъпни мрежи, занимаващи се по-специално с трафик на наркотици.
- Продължаване на осигуряването на надеждни резултати от разследвания, наказателни преследвания и съдебни присъди.
- По-нататъшно засилване на борбата с корупцията.
- Ускоряване темпа на разследванията и съдебното преследване на организираните престъпни групи, включително на занимаващите се с контрабанда на мигранти, изпиране на пари и финансови престъпления.

Сърбия

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

[12] https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

Между 2018 и 2019 г. броят на отказите за влизане в Шенгенското+ пространство на сръбски граждани е намалял с 8 % (от 9 035 на 8 300), докато броят на сръбските граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, се е увеличил с 4 % (от 13 090 на 13 635). Броят на молбите за убежище, подадени от сръбски граждани в Шенгенското+ пространство, е намалял с 5 % до 6 075 молби, подадени през 2019 г., в сравнение с 6 425 молби, подадени през 2018 г. Процентът на признаване на молби за убежище е спаднал на 4,8 % през 2019 г. (в сравнение с 7,0 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 1 015 молби за убежище, което е с 53 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията е намалял на 60 % през 2019 г. (в сравнение с 77 % през 2018 г.), с 5 250 реално върнати сръбски граждани. Въпреки това, тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро сътрудничество със собствените си граждани и гражданите на трети държави, тези промени могат да се дължат на обработката на извънредно големи обеми решения, натрупани случаи през предходните години и евентуално вторични движения.

Споразумението за статута на европейската гранична и брегова охрана (Frontex) с ЕС бе подписано на 19 ноември 2019 г. Тъй като ЕС приключи процедурата по ратификация, Споразумението ще влезе в сила след като Сърбия го ратифицира. След като влезе в сила, Споразумението за статута следва да бъде приведено в действие възможно най-скоро, включително чрез разполагането на съвместни екипи на Frontex.

Що се отнася до визовата политика, безвизовият статут, предоставен от Сърбия на други държави[13], които фигурират в списъка на ЕС с държави, за чиито граждани се изисква виза, продължава да бъде източник на безпокойство поради възможните рискове, свързани с миграцията и сигурността, и се следи отблизо.

Редовно се организират информационни кампании, насочени към повишаване на равнището на осведоменост относно правата и задълженията в рамките на безвизовия режим за сръбски граждани.

Вследствие на пандемията от COVID-19 на 15 март 2020 г. Сърбия затвори границите си и впоследствие на същия ден обяви извънредно положение. То бе отменено на 6 май. На 19 март всички търговски полети бяха отменени. Полетите бяха възобновени на 21 май. До 22 май сръбските власти са репатрирали 5 637 граждани от чужбина (и основно от ЕС) чрез чартърни полети за репатриране.

Обществен ред и сигурност

Организирани престъпни групи, по-специално сръбски, продължават да играят важна роля в трафика и разпространението на кокаин в ЕС. Оставащите количества оръжие в Сърбия представляват риск в рамките на трафика на огнестрелни оръжия.

[13] В достиженията на правото на ЕС се предвижда, че гражданите на Армения, Азербайджан, Бахрейн, Беларус, Боливия, Бурунди, Китай, Куба, Гвинея Бисау, Индия, Индонезия, Ямайка, Казахстан, Кувейт, Киргизстан, Монголия, Оман, Катар, Суринам, Турция, Тунис и Русия са задължени да притежават виза, когато влизат в ЕС, докато Сърбия предоставя на тези граждани безвизов достъп до територията си.

Работното споразумение между Сръбската служба за борба с наркотиците и Европейския център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите се очаква да бъде подписано в близко бъдеще. Сърбия активно участва в цикъла на политиката на ЕС за тежка международна и организирана престъпност (2018—2021 г./Европейска мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи, EMPACT. През 2020 г. Сърбия участва в 15 оперативни действия в рамките на EMPACT (от общо 249). От март 2017 г. насам в Европол е командирован служител за връзка със сръбската полиция. Все още се очаква разполагането на служител за връзка на Европол в Сърбия, въпреки че през ноември 2019 г. беше ратифицирано споразумението за това.

По отношение на конфискуването на активи от престъпна дейност Сърбия определи Звеното за финансово разузнаване в министерството на вътрешните работи да изпълнява функцията на служба за отнемане на незаконно придобито имущество, но то все още не функционира пълноценно. Сърбия прилага закона за организацията и компетентността на държавните органи в борбата с организираната престъпност, тероризма и корупцията. Правоприлагащите и съдебните органи обаче все още трябва да постигнат надеждни резултати във връзка с разследването, наказателното преследване и осъдителните присъди по дела, свързани с тежка и организирана престъпност. Въвеждането на специалните отдели за борба с корупцията във висшите прокурори преди две години започва да дава резултати и броят на присъдите на първа инстанция, след наказателно преследване от специалните отдели, се увеличава.

Сърбия адаптира организационната структура на полицията към нуждите във връзка с модела за полицейски действия, основани на разузнавателна информация. През юни 2019 г. Сърбия прие стратегия за малките оръжия и леките въоръжения за периода 2019—2024 г. с придружаващия я план за действие, които понастоящем се изпълняват. Създаден бе екип за наблюдение и обмен на всички оперативни данни по отношение на оръжията. На 12 ноември между Сърбия и Евроюст беше подписано споразумение за сътрудничество, което влезе в сила през декември 2019 г. На 19 ноември 2019 г. сръбските органи подписаха двустранно споразумение с Комисията за изпълнение на Съвместния план за действие ЕС—Западни Балкани за борба с тероризма.

Въз основа на горепосочения анализ Сърбия предприе действията, посочени във втория доклад, а референтните показатели за либерализирането на визовия режим продължават да се изпълняват. Добър напредък беше постигнат при изпълнението на действия за справяне с предизвикателствата, свързани с незаконната миграция. Въпреки спада на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се поддържа, както и сътрудничеството с ЕС и държавите членки в областта на миграцията и сигурността. Същевременно са необходими допълнителни усилия за гарантиране на подобряването и устойчивостта на резултатите, по-специално по отношение на привеждането в съответствие с визовата политика на ЕС.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- Привеждане в съответствие с визовата политика на ЕС, което е предпоставка за непрекъснатото изпълнение на референтния показател за управление на миграцията.
- Продължаване на организирането на информационни кампании относно правата и задълженията при безвизово пътуване.

- Допълнително засилване на процеса на осъществяване на граничен контрол, особено наблюдение на границите, включително мерки за идентифициране и регистриране, при пълно спазване на основните права.
- Гарантиране на своевременното акредитиране и изпращане на служител за връзка на Европол.
- Установяване на надеждни резултати във връзка с разследването, наказателното преследване и осъдителните присъди по дела, свързани с организираната престъпност, включително трафика на наркотици и изпирането на пари, въз основа на проактивни разследвания (включително системното следене на паричните потоци и тяхното конфискуване, както и ефикасното използване на специален способ за разследване за събиране на съответните доказателства).

II.2 Източно партньорство

Грузия

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

Между 2018 и 2019 г. броят на отказите за влизане в Шенгенското+ пространство на грузински граждани се е увеличил със 17 % (от 3 805 на 4 435), както и броят на грузинските граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, който се е увеличил с 26 % (от 9 400 на 11 845). Броят на молбите за убежище, подадени от грузински граждани в Шенгенското+ пространство, се е увеличил с 9 % до 21 570 молби, подадени през 2019 г., в сравнение с 19 730 молби, подадени през 2018 г. За трета поредна година Грузия продължи да бъде основната държава на произход на кандидатите за убежище измежду държавите от Източното партньорство, освободени от изискването за притежаване на виза. Процентът на признаване на молби за убежище е спаднал на 4,1 % през 2019 г. (в сравнение с 4,7 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 3 795 молби за убежище, което е с 42 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията през 2019 г. е спаднал на 52 % (в сравнение със 65 % през 2018 г.), с 8 520 реално върнати грузински граждани. Въпреки това, тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро сътрудничество в областта на обратното приемане на собствени граждани и на граждани на трети държави, това намаление на процента на връщанията не трябва да се приписва на по-слаби резултати или на промени в сътрудничеството.
С подкрепата на ЕС Грузия разработи електронна система за управление на случаите на обратно приемане (СУСОП), която понастоящем се използва от 17 държави членки, които многократно са изразили удовлетворение от използването ѝ и особено ценят своевременния начин, по който Грузия обработва заявленията. Процентът на положителни отговори на исканията за обратно приемане е 98 %. Системата често се използва като пример за добри практики и технологии за други трети държави.

Неоснователните молби за убежище, подадени от грузински граждани в държави — членки на ЕС, и в асоциираните към Шенген държави, продължава да бъде въпрос, който изисква непрекъснати и значителни усилия от страна на грузинските власти. Често с молбите за убежище се злоупотребява с цел търсене на медицинска помощ в ЕС. Грузинските органи продължават да работят по проблема и си сътрудничат с Комисията, агенциите за правосъдие и вътрешни работи и държавите — членки на ЕС,

по набор от оперативни мерки за намаляване на незаконната миграция и предизвикателствата, свързани с престъпността. За да се справи със злоупотребата с безвизовия режим, Грузия въведе промени в Наказателния кодекс, които предвиждат инкриминиране на улесняването на незаконния престой на грузински граждани в чужбина, както и на помощта за предоставяне на подправена информация с цел получаване на международна закрила (напр. убежище). Грузия пое ангажимент да затегне процедурата за промяна на фамилните имена (в допълнение към ограниченията, въведени през 2018 г.) и прие през ноември 2019 г. промени в закона относно процедурата за изпълнение на присъди без лишаване от свобода и пробация, с които бяха въведени по-строги разпоредби и по-ясни критерии за решаване дали осъдено лице може да напусне страната.

В областта на управлението на границите грузинските органи засилиха своето сътрудничество с Frontex. За да намали потока от незаконни грузински мигранти, пристигащи на летищата в ЕС, през пролетта на 2019 г. Frontex, заедно с грузинските органи и държавите — членки на ЕС, започна съвместна операция. В този контекст на международното летище в Кутаиси бяха разположени експерти на Frontex, за да съветват служители на грузинската патрулна полиция относно условията за допускане в Шенгенското+ пространство на заминаващи грузински пътници. Като паралелна и допълваща дейност, през 2019 г. и началото на 2020 г. четирима грузински патрулни полицаи бяха командировани всеки месец на летищата на избрани държави — членки на ЕС, за да подпомагат местните гранични органи като наблюдатели в дейностите на втора линия. В момента операцията е спряна поради пандемията от COVID-19.

През юни 2020 г. Комисията одобри нова работна договореност между Frontex и Грузия за борба с незаконната миграция и трансграничната престъпност, за обмен на информация и най-добри практики в областта на управлението на границите, включително връщането, също и чрез съвместен анализ на риска.

През 2019 и 2020 г. експертите на ЕС бяха изпратени чрез Инструмента за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX) на Европейската комисия, за да съветват органите на Грузия относно необходимите подобрения на законодателната рамка за извършване на граничните проверки преди заминаване.

Грузинското правителство проведе три кръга от информационни кампании за повишаване на информираността на населението относно правилата за безвизово пътуване до ЕС. Третият кръг беше специално насочен към потенциални лица, търсещи убежище, като беше подчертана отговорността на всеки гражданин на Грузия да спазва правилата на безвизовия режим.

Вследствие на пандемията от COVID-19 на 18 март 2020 г. Грузия затвори границите си и впоследствие на 21 март въведе извънредно положение. То бе отменено на 22 май. На 21 март всички търговски полети бяха отменени. Полетите бяха възобновени на 30 юни. През този период грузинското Външно министерство репатрира над 13 000 грузински граждани от чужбина (основно от ЕС) чрез чартърни полети за репатриране.

Обществен ред и сигурност

Продължава да има сведения, че организираните престъпни групи от Грузия са силно активни в Шенгенското+ пространство и играят значителна роля в организираните престъпления против собствеността. Грузинските организирани престъпни групи

промениха дейността си в няколко държави — членки на ЕС, от жилищни кражби с взлом към организирани кражби от магазини. Някои от тях също са преместили операциите си в други страни. В известна степен това вероятно е резултат от увеличените усилия, положени от много държави членки на ЕС през последните години за борба с организираната престъпност. Освен това след влизането в сила на безвизовия режим няколко държави — членки на ЕС, докладваха за увеличаване на броя на грузински граждани, търсещи убежище, сред арестуваните престъпници.

Грузински киберпрестъпници участваха в международната престъпна мрежа „GozNym“, която бе разбита през май 2019 г. чрез международна полицейска операция, подкрепена от Европол[14].

Грузия засили сътрудничеството си в областта на международното правоприлагане с Европол и засили мрежата от грузински полицейски аташета в ЕС. В рамките на наскоро приетия План за действие (за 2019—2020 г.) на Националната стратегия за борба с организираната престъпност (за 2017—2020 г.) Грузия допълнително засили действията си срещу организираната престъпност, както и продължава да укрепва своите съвременни механизми за анализ на престъпността чрез постепенно въвеждане на полицейска дейност, основани на данни от разузнаването.

Грузия продължава да провежда реформи за борба с корупцията чрез своите стратегия и план за действие за борба с корупцията за периода 2019—2020 г., които отразяват приоритетите за борба с корупцията в различни сектори (съдебната система, частния сектор, политическата корупция, обществените поръчки и др.) и вземат предвид препоръките на международните участници. Продължават обаче да съществуват известни опасения за корупция по високите етажи на властта.

Въз основа на горепосочения анализ Грузия предприе действията, посочени във втория доклад, а референтните показатели за либерализирането на визовия режим продължават да се изпълняват. Въпреки намаляването на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се запази. Въпреки че са въведени конкретни мерки за справяне с предизвикателствата, свързани с незаконната миграция и престъпленията, са необходими допълнителни незабавни действия за справяне с тези предизвикателства, и по-специално с увеличаването на броя на неоснователните молби за убежище.

[14] Престъпната мрежа използва зловреден софтуер „GozNym“ в опит да открадне близо 100 млн. щатски долара от над 41 000 жертви, предимно предприятия и техните финансови институции.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- Засилване на оперативното сътрудничество за бързо намаляване на броя на неоснователните молби за убежище, подадени от граждани на Грузия в Шенгенското+ пространство, и неговото поддържане, и по-специално справяне по по-систематичен начин с проблемите, свързани със здравеопазването, което е един от притегателните фактори за подаване на молби за убежище в ЕС.
- Засилване на проверките преди заминаване, по-специално за нискотарифни полети на международни летища, при пълно зачитане на основните права и изискванията за защита на данните.
- Продължаване на организирането на информационни кампании относно правата и задълженията при безвизово пътуване.
- Засилване на трансграничното сътрудничество в областта на правоприлагането за борба срещу грузинските организирани престъпни групи и, като част от този процес, приоритетно завършване на реформата на полицията, чиято дейност се основава на данни от разузнаването.

Република Молдова

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

Между 2018 и 2019 г. броят на отказите за влизане в Шенгенското+ пространство на молдовски граждани е намалял с 3 % (от 8 170 на 7 940), докато броят на молдовските граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, се е увеличил с 47 % (от 11 280 на 16 540). Броят на молбите за убежище, подадени от молдовски граждани в Шенгенското+ пространство, се е увеличил с 48 % до 5 685 молби, подадени през 2019 г., в сравнение с 3 830 молби, подадени през 2018 г. Процентът на признаване на молби за убежище е спаднал на 0,8 % през 2019 г. (в сравнение с 1,4 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 1 345 молби за убежище, което е с 7 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията през 2019 г. е спаднал на 63 % (в сравнение със 86 % през 2018 г.), с 4 720 реално върнати молдовски граждани. Въпреки това, тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро сътрудничество в областта на обратното приемане на собствени граждани и на граждани на трети държави, това намаление на процента на връщанията не трябва да се приписва на по-слаби резултати или на промени в сътрудничеството. Молдова е провела информационни кампании, свързани с безвизовото пътуване, и редица действия, по-специално насочени към интеграцията на уязвими общности.

В резултат на кризата с COVID-19, Молдова обяви извънредно положение и затвори границите си на 17 март. Ограниченията за пътуване бяха удължени до 15 юли 2020 г. В началото на пандемията 200 000 — 250 000 граждани на Молдова бяха репатрирани от ЕС. Има вероятност тези връщания да представляват увеличение на разходите за социалната система, заедно със спад в приходите от парични преводи. Статистическите данни на Националната банка на Молдова показват, че през март 2020 г. паричните преводи от чужбина са намалели с 12 % в сравнение с 2019 г.

Обществен ред и сигурност

Молдовските организирани престъпни групи продължиха да представляват значителна заплаха през периода на докладване. Тяхното участие в измами с акцизи (предимно относно тютюна) се е увеличило през 2019 г., а организираните престъпни групи продължават да участват в корупция в областта на спорта. Молдова е важна държава на произход на фалшифицирани алкохолни напитки, които се вкарват контрабандно в ЕС, и основен източник на фалшифицирани и контрабандни цигари, както и квалифицирани специалисти в областта на тютюна, които работят в незаконни цигарени фабрики в ЕС. Молдова е транзитна държава за незаконни наркотици, особено хероин, които са обект на трафик в ЕС. Отбелязва се, че молдовските организирани престъпни групи активно са участвали във финансово мотивирания зловреден софтуер и разпространението на зловреден софтуер, а киберпрестъпниците са играли ключови роли в международната престъпна мрежа за зловредния софтуер „GozNym“, разбита през май 2019 г.[15].

Молдова положи усилия, свързани с борбата с корупцията, като например увеличаването на годишния бюджет на институциите за борба с корупцията, като Националния орган по интегритет, Агенцията за отнемане на незаконно придобито имущество и Звеното за финансово разузнаване. През юни—август 2019 г. правителството, ръководено от бившия министър-председател, г-жа Майя Санду, одобри програмата за действие „Партньорство за деполитизацията на държавата“ и плана за действие за периода 2019—2020 г., с които се предостави рамката за разследването на корупцията и се насочи дейността на специализираната в борбата с корупцията прокуратура към дела за корупция на високо равнище. Законът за прокуратурата беше изменен, за да се създаде нова процедура за подбор за длъжността на главния прокурор. Въпроси относно процеса по подбора на главния прокурор доведоха до вот на недоверие в правителството на Молдова на 12 ноември 2019 г. Новото правителство, което положи клетва на 14 ноември 2019 г., представи програма до есента на 2020 г. и на 11 декември 2019 г. одобри план за действие за периода 2020—2023 г. относно борбата с корупцията, реформата на правосъдието и разследването на банкови измами. На 28 май 2020 г. Молдова официално се присъедини към плана за действие за борба с корупцията от Истанбул на мрежата за борба с корупцията на ОИСР. На 21 май 2020 г. Молдова прие и Закона за санкциите, налагани при изпирането на пари.

В рамките на инициативата за реформа в областта на правосъдието, през декември 2019 г. правителството предложи изменения на Закона за Висшия съдебен съвет (ВСС)[16], които бяха приети и обнародвани. В спешно становище на Венецианската комисия относно проектозакона обаче беше изразено съжаление по повод на измененията, за които се смята, че са били въведени прибързано[17]. Въз основа на тези изменения през март 2020 г. във ВСС бяха назначени четирима непрофесионални членове. На Венецианската комисия бяха представени проектоизменения на конституцията, свързани с реформата на съдебната система, и по-специално ВСС.

[15] Престъпната мрежа е използвала зловредния софтуер „GozNym“, за да открадне средства от над 41 000 жертви, основно предприятия и техни финансови институции. Били са използвани така наречените „криптори“ (включително един в Белци в Молдова), за да се криптира зловреднят софтуер, така че антивирусният софтуер да не може да го открие.

[16] Закон № 193 от 20 декември 2019 г. за изменение на Закона за ВСС.

[17] Становище CDL-PI(2020)001 на Венецианската комисия.

Въпреки че няколко предложения бяха счетени за положителни, Венецианската комисия отправи критики към назначенията от март 2020 г. и призова правителството да разгледа този въпрос в процеса на конституционна реформа[18]. Проектът за Стратегия и план за действие за съдебната реформа за периода 2020—2023 г. бе представен на Съвета на Европа за становище.

На 19 юли 2019 г. Молдова временно спря действието на схемата „Гражданство чрез инвестиции“ за четири месеца, които през декември 2019 г. бяха допълнително удължени с още два месеца. От стартирането на програмата и до установяването на мораториума осем лица придобиха гражданство на Молдова, а 34 висящи кандидатури (подадени преди въвеждането на първия мораториум) все още се обработват. На 26 февруари 2020 г. правителството прие нов закон, с който се въвежда нов мораториум до 1 септември 2020 г. Законът беше гласуван на 28 февруари 2020 г. на две четения и новият мораториум влезе в сила на 20 март 2020 г. На 18 юни 2020 г. Парламентът прие закон за премахване на програмата „Гражданство за инвестиции“ от 1 септември 2020 г. (край на съществуващия мораториум). Докато програмата бъде отменена, само вече подадените кандидатури ще продължат да бъдат обработвани. Комисията следи отблизо да се въведат солидни и цялостни проверки за сигурност на лицата, подали заявления преди влизането в сила на мораториума, които ще продължат да бъдат обработвани до прекратяването на програмата на 1 септември 2020 г.

Що се отнася до кризата, свързана с COVID-19, Парламентът обяви извънредното положение в продължение на 60 дни на 17 март 2020 г. и промени закона за извънредното положение, за да даде възможност на Парламента да гласува основни закони, както и да предложи известна гъвкавост на правителствените органи, които управляват извънредната ситуация, т.е. Комисията за извънредни ситуации, координирана от министър-председателя, Министерството на вътрешните работи и Инспектората за извънредни ситуации. Извънредното положение беше обявено в същия ден в Приднестровския район, първоначално само за 30 дни, но след това бе удължено до 15 май. На 1 април правителството пое отговорност за социално-икономически пакет за справяне с последиците от COVID-19, който на 9 април беше временно спрян от Конституционния съд и обявен за противоконституционен на 13 април. На 10 април Комисията за извънредни ситуации прие повечето от мерките, включени в пакета. На 23 април Парламентът прие съответната бюджетна корекция и свързаните с нея закони бяха обнародвани от президента и влязоха в сила на 25 април.

Въз основа на горния анализ Молдова предприе действията, посочени във втория доклад, а референтните показатели за либерализиране на визовия режим продължават да се изпълняват. Въпреки че бившето правителство на Молдова, ръководено от тогавашния министър-председател Мая Санду, предприе важни действия по отношение на референтния показател за борба с корупцията, тези усилия трябва да бъдат изцяло осъществени и поддържани от новото правителство. Въпреки намаляването на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се запази. По отношение на незаконната миграция Молдова трябва да увеличи усилията си и да предприеме действия за справяне с увеличаването на неоснователните молби за убежище.

[18] Становище CDL-AD(2020)001 на Венецианската комисия.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- Засилване на оперативното сътрудничество с цел постигане на бързо намаляване на броя на неоснователните молби за убежище, подадени от молдовски граждани в Шенгенското+ пространство;
- Продължаване на организирането на информационни кампании относно правата и задълженията при безвизово пътуване.
- Продължаване на ефективните консултации за приемането на ясна стратегическа концепция и план за действие за реформа на правосъдието въз основа на цялостна диагностика, осигуряваща широк консенсус от заинтересованите страни и при стриктно спазване на Конституцията и европейските стандарти.
- Гарантиране на напредък по отношение на приемането на конституционни изменения, свързани със съдебната система, в съответствие с препоръките на Венецианската комисия.
- Значително намаляване на съществуващото изоставане при обработването на електронните декларации от Националния орган по интегритет и гарантиране на ефективното прилагане на Стратегията за отнемане на незаконно придобито имущество и системата за деклариране на имущественото състояние по отношение на всички високопоставени лица.
- Укрепване на усилията с цел провеждането и приключването на безпристрастно и всеобхватно разследване и наказателно преследване на банковата измама от 2014 г. с оглед незабавното подвеждане под отговорност всички виновни и възстановяване на незаконно присвоените средства.

Украйна

Незаконна миграция, молби за убежище, обратно приемане

Между 2018 и 2019 г. броят на отказите за влизане в Шенгенското+ пространство на украински граждани се е увеличил с 25 % (от 53 185 на 66 390), както и броят на украинските граждани, за които е било установено, че пребивават незаконно, който се е увеличил с 11 % (от 37 410 на 41 705).
Броят на молбите за убежище, подадени от украински граждани в Шенгенското+ пространство, е намалял с 5 % до 9 505 молби, подадени през 2019 г., в сравнение с 10 035 молби, подадени през 2018 г. Процентът на признаване на молби за убежище е спаднал на 10,2 % през 2019 г. (в сравнение с 17,3 % през 2018 г.). През първото тримесечие на 2020 г. бяха докладвани 1 570 молби за убежище, което е с 41 % по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

По отношение на сътрудничеството в областта на обратното приемане се наблюдава намаление на процента на връщанията. Процентът на връщанията е намалял на 73 % през 2019 г. (в сравнение с 85 % през 2018 г.), с 27 200 реално върнати украински граждани. Въпреки това, тъй като държавите — членки на ЕС, докладват за добро сътрудничество в областта на обратното приемане на собствени граждани и на граждани на трети държави, това намаление на процента на връщанията не трябва да се приписва на по-слаби резултати или на промени в сътрудничеството. С текущия проект, финансиран от ЕС, ще бъде осигурена електронна система за управление на случаите за обратно приемане, която има за цел да повиши ефективността на оперативното сътрудничество.

Украйна продължи да организира информационни кампании, информиращи украинските граждани за техните права и задължения при пътуване до ЕС по отношение на премахването на визите.

Украйна активизира усилията си в областта на управлението на границите. През януари 2019 г. Кабинетът на министрите създаде междуведомствена работна група с основната цел да координира оперативните политики, свързани с управлението на границите. Нова всеобхватна стратегия за интегрирано управление на границите за периода 2020—2025 г. беше разработена с експертната подкрепа на ЕС и приета през юли 2019 г. През ноември 2019 г. беше приет придружаващ план за действие. Продължават обсъжданията относно необходимостта от инкриминиране на контрабандата на всички стоки (и не само на акцизни стоки) като неотменим елемент от управлението на границите, като засега няма ясен ангажимент от украинска страна.

Вследствие на кризата, свързана с COVID-19, Украйна въведе редица мерки, включително обща забрана за влизане на чуждестранни граждани, с изключения, и временно прекратяване на всички редовни търговски международни полети, движението на влакове и автобуси в Украйна и извън нея, считано от 17 март 2020 г. В национален мащаб от 25 март 2020 г. бе въведено извънредно положение, което включваше засилени мерки за обществен ред, задължителен медицински преглед на лица със симптоми на COVID-19 и принудителна хоспитализация или карантина на тези лица, както и засилена комуникация с гражданите и санитарни мерки, включително дезинфекция на обществени сгради. Срокът на действие на тези мерки

беше удължен до 31 юли 2020 г., позволявайки разхлабването на ограниченията по региони в зависимост от развитието на епидемиологичната обстановка.

През този период Украйна е репатрирала няколко хиляди граждани, по-специално чрез спорадично организирани за тази цел стотици полети. Правителството разпореди подновяването на услугите по пресичане на границата на украинските международни летища в Украйна, считано от 15 юни 2020 г. Считано от тази дата търговските полети започнаха постепенно да се възобновят въз основа и на епидемиологичната обстановка, двустранните споразумения и съществуващите действащи мерки с трети държави, включително държавите — членки на ЕС.

Обществен ред и сигурност

Украинските групи на организираната престъпност участват във все по-активно в трафика на наркотици, организираната престъпност, свързана със собствеността, по-специално престъпленията, свързани с моторни превозни средства, както и схемите за инвестиционни измами и корупцията в спорта. Те често си сътрудничат с организирани престъпни групи от други държави. Украинските киберпрестъпници продължават да участват в различни видове киберпрестъпления, включително в атаки срещу граждани и цели на ЕС. Освен това конфликтът в Украйна и ефективната липса на контрол върху части от източната граница на Украйна продължават да представляват риск за отклоняването на огнестрелно оръжие и други стоки, обект на трафик/контрабанда, от региона към ЕС. В допълнение украинците са сред най-докладваните жертви на трафик на хора от държави извън ЕС през последните години.

Украйна засили усилията си в международното сътрудничество, включително с Европол. Украинските правоприлагащи органи участват в съвместни операции в рамките на цикъла на политиката на ЕС/EMPACT. Украйна развива международно сътрудничество в областта на правоприлагането за борба с организираната престъпност. ЕС активно подкрепя украинските правоприлагащи органи в укрепването на техния капацитет чрез водещия проект за подкрепа PRAVO Police[19] и Консултативната мисия на ЕС. Въпреки че все още няма всеобхватна стратегия за реорганизацията на сектора на правоприлагането, Украйна продължава да реформира националната полиция. Наскоро разработената ръководена от Украйна система за сигурност за борба с организираната престъпност (SOCTA), основана на методологията на Европол, е значителна стъпка за борба с организираната престъпност и за подобряване на вътрешно ведомственото сътрудничество в областта на правоприлагането, но тази система все още чака одобрение.

В областта на борбата с корупцията Украйна продължи да надгражда по-ранния напредък в създаването на ефективна институционална рамка, включително новия Висш съд за борба с корупцията (ВСБК), който започна да функционира на 5 септември 2019 г. На ВСБК все още не са предоставени постоянни помещения, което е от съществено значение за осигуряване на независимост и устойчивост на неговата работа. Важни стъпки представляваха и премахването на задължението за подаване на

[19] Програма в размер на 36 милиона евро, насочена към подпомагане създаването на ефикасна система за правоприлагане, която зачита правата на човека, в подкрепа на народа на Украйна, чрез предоставяне на необходимата подкрепа на Националната полиция на Украйна и на други украински органи, отговарящи за правоприлагането (декември 2017 г. — юни 2021 г.).

електронни декларации от активисти за борба с корупцията и чуждестранни членове на надзорните съвети на държавни предприятия, както и повторното криминализиране на незаконното обогатяване и въвеждането на разпоредби относно неоснованата на присъда конфискация на активи. Напредък е постигнат по отношение на ефективната и автоматизирана проверка на електронните декларации за имуществено състояние, по-специално чрез гарантиране, че Националната агенция за предотвратяване на корупцията (НАПК) има пълен и автоматизиран достъп до всички съответни регистри и бази данни.

През октомври 2019 г. беше приет закон, в който се предвижда пълно реорганизиране на НАПК, по-специално промяна на нейната управленска структура от колективен орган на структура с един-единствен директор. След прозрачен процес на подбор с участието на международни експерти, през януари 2020 г. беше назначен нов ръководител на НАПК.

След продължителен международен натиск през последните няколко години, през октомври 2019 г. Националното бюро за борба с корупцията (НББК) най-накрая получи самостоятелно правомощие за използване на специални разузнавателни средства.

Не бяха разсеяни опасенията, свързани с независимостта на Специализираната прокуратура за борба с корупцията (СПБК), повдигнати през 2018 г. с твърдения за предполагаеми сериозни нарушения срещу ръководителя на СПБК. Въпреки напрежението, породено от тези твърдения, през 2019 г. НББК и СПБК продължиха активно да си сътрудничат, като през последните шест месеца на 2019 г. уличиха в корупция повече лица, отколкото през цялата 2018 г. Опитите за уволнение на ръководителя на НББК отново набраха скорост в началото на февруари 2020 г., когато петиция на Парламента за отстраняването му от длъжност получи над 200 подписа, въпреки че не бе изпълнено нито едно от основанията за уволнение съгласно закона. След противоречивата и силно политизирана процедура през 2018 г. за назначаване на одиторите за външния одит на НББК, предишните назначения бяха отменени от новото ръководство, без да бъдат извършени нови назначения. Отрицателният резултат от одита е основание за освобождаване от длъжност на ръководителя на НББК.

През юни 2020 г. главният прокурор инициира процеса на подбор на нова СПБК, като назначи четирима членове в комисията за подбор. Още седем членове остава да бъдат назначени от Парламента. Очаква се новият ръководител на СПБК да започне работа през есента на 2020 г.

През декември 2019 г. беше приет закон за реорганизиране на Държавното бюро за разследвания (ДБР), което отговаря за разследване на неправомерно поведение на държавни служители (включително престъпления, свързани с корупция, извън мандата на НББК) и беше назначен директор, временно изпълняващ длъжността. Подборът на постоянния ръководител на ДБР е забавен поради политически спорове относно състава на комисията за подбор.

Въз основа на горепосочения анализ Украйна предприе действията, посочени във втория доклад, а референтните показатели за либерализирането на визовия режим продължават да се изпълняват. Въпреки спада на процента на връщанията, доброто сътрудничество в областта на обратното приемане продължи и следва да се поддържа, както и сътрудничеството с ЕС и държавите членки при мерките за справяне с проблемите в областта на миграцията и за

смекчаване на рисковете, свързани със сигурността. Украйна продължи усилията си в областта на принципите на правовата държава. Необходими са обаче повече усилия, за да се гарантира устойчивостта на резултатите, по-специално по отношение на борбата с корупцията и организираната престъпност, както и по-нататъшното подобряване на интегрираната система за управление на границите (включително криминализирането на контрабандата на всички стоки). Необходими са и незабавни действия за справяне с предизвикателствата, свързани с незаконната миграция.

Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки в следните области:

- Укрепване на оперативното сътрудничество с държавите членки за бързо намаляване на незаконната миграция на украински граждани към Шенгенското+ пространство.
- Продължаване на организирането на информационни кампании относно правата и задълженията при безвизово пътуване.
- Гарантиране на независимостта, ефективността и устойчивостта на институционалната рамка за борба с корупцията и избягване на политизирането на работата на всички правоприлагащи органи. По-специално преодоляване на продължаващите опасения във връзка с независимостта и интегритета на СПБК, включително чрез осигуряване на надеждна процедура за подбор за следващия ръководител на СПБК. Гарантиране, че назначаването и освобождаването от длъжност на всички ръководители на правоприлагащите органи се извършва в строго съответствие със закона. Гарантиране, че реорганизираната Национална агенция за предотвратяване на корупцията надеждно изпълнява своя мандат, включително като продължава да управлява една напълно функционираща и ефективна система за проверката на декларациите за имуществено състояние.
- Укрепване на капацитета на националната полиция и подобряване на сътрудничеството и разграничението между правоприлагащите органи с цел по-нататъшна борба с организираната престъпност.

III. Заключения

Комисията счита, че въз основа на анализа, представен в настоящия доклад и придружаващия работен документ на службите на Комисията, изискванията за либерализирането на визовия режим за оценените държави продължават да се изпълняват. В настоящия доклад се набелязват по-нататъшните действия, които трябва да бъдат предприети, в някои случаи незабавно, в специфични области за осигуряването на непрекъснатост на изпълнението на референтните показатели.

Като по-широкообхватен отговор на COVID-19, Комисията пренасочва подпомагането от Инструмента за предприсъединителна помощ и Европейския инструмент за съседство съответно за партньорите от Западните Балкани и Източното партньорство за посрещане на непосредствените нужди и за справяне със социално-икономическите последици. От началото на пандемията Западните Балкани и партньорите от Източното партньорство въведоха широк набор от мерки и репатрираха своите граждани, включително от Шенгенското+ пространство.

Увеличаването на броя на **неоснователните молби за убежище** в случая с **Албания** и **Грузия** продължава да бъде източник на безпокойство. Някои държави членки

съобщават, че се подават молби за убежище с цел търсене на медицинска помощ в ЕС (по-специално грузинците). Наблюдава се увеличаване на незаконната миграция от **Грузия, Украйна, Сърбия и Босна и Херцеговина** . Незаконната миграция на **албански граждани** продължава да е висока. Държавите от Западните Балкани и Източното партньорство взеха мерки за справяне с тези предизвикателства, но са необходими повече усилия, за да се гарантира подобряването и устойчивостта на резултатите.

Недостатъчният капацитет за приемане в някои държави от Западните Балкани (по-специално Босна и Херцеговина) поражда опасения относно капацитета за цялостно справяне с предизвикателствата, свързани с незаконната миграция. Въпреки намаляването на процента на връщанията сътрудничеството в областта на обратното приемане и връщането продължава безпрепятствено за всички държави от Западните Балкани и Източното партньорство. Устойчивият процент на връщане и обратно приемане на собствени граждани обаче следва да се запази, а обратното приемане на граждани на трети държави следва да бъде допълнително подобрено, по-специално от държавите от Западните Балкани.

Бързото финализиране и изпълнение на останалите споразумения за статута с Frontex е от голямо значение, тъй като това ще допринесе за по-добро управление на незаконната миграция, въпреки че основната отговорност за управлението на съответните им граници е на самите държави от Западните Балкани.

С цел да се осигури добро управление на миграцията и сигурна среда като предпоставка за непрекъснатото изпълнение на референтните показатели, Комисията приканва всички държави с безвизов режим **да гарантират привеждането им в съответствие с визовата политика на ЕС.**

Държавите от Западните Балкани и Източното партньорство продължават да предприемат мерки за **предотвратяване и борба с организираната престъпност.** Необходимо е обаче усилията да бъдат продължени и допълнително засилени. Организирани престъпни групи от тези държави продължават да осъществяват дейност в областта на трафика на незаконни огнестрелни оръжия и различни незаконни стоки (по-специално наркотици и тютюн), престъпленията против собствеността, изпирането на пари, трафика на хора[20], контрабандата на мигранти и киберпрестъпленията.

Корупцията по високите етажи на властта продължава да бъде проблем във всички държави, обхванати от настоящия доклад. Както и през предходни години, в доклада е установена необходимостта **Молдова** да предприеме незабавни действия за осигуряване на изпълнението на референтния показател, свързан с борбата с корупцията. Въпреки че бяха предприети някои важни действия от правителството на бившия министър-председател Мая Санду, усилията трябва да бъдат продължени и засилени от новото правителство на Молдова. Процесът на реформи в **Украйна**, и по-

[20] Трафикът на хора остава изключително печеливша форма на тежка и организирана престъпност, водена от високите печалби и от търсенето, което насърчава всички форми на експлоатация. Трафикът не изисква преминаването на граници и значителен брой жертви са обект на трафик в рамките на националните граници, включително в ЕС. Полагат се усилия за справяне с трафика на хора. Продължава да бъде от ключово значение да се гарантира, че всички жертви, включително жертвите на трафик в рамките на националните граници, имат достъп до подходяща помощ и подкрепа, като се има предвид, че жените и момичетата продължават да представляват в световен мащаб по-голямата част от жертвите и предимно са обект на трафик с цел сексуална експлоатация. Предотвратяването трябва да остане в основата на всички действия за борба с трафика, като се акцентира върху противодействието на културата на безнаказаност на всички извършители, която насърчава престъпленията.

специално в областта на борбата с корупцията, продължава, но се очаква по-нататъшен напредък.

Съвместният план за действие между ЕС и Западните Балкани за борба с тероризма беше одобрен на 5 октомври 2018 г. Една година по-късно бяха договорени двустранни споразумения и тя бяха подписани с всички партньори от Западните Балкани. Тези двустранни споразумения са важен етап в разглеждането на ключови приоритетни области на сигурността, включително предотвратяването на всички форми на радикализация и съпроводен с насилие екстремизъм и предизвикателствата, породени от завръщането на чуждестранни бойци терористи и техните семейства. Тези споразумения сега следва да бъдат активно изпълнявани.

Изпълнението на референтните показатели за либерализиране на визовия режим е непрекъснат и продължаващ процес. Поради това внимателното наблюдение ще продължи, включително чрез срещи с висши служители, както и чрез редовни срещи на Подкомитета по правосъдие, свобода и сигурност и диалози между ЕС и държавите с безвизов режим, а за държавите от Западните Балкани — чрез редовните доклади относно разширяването, включително, където е уместно, чрез преговорите за присъединяване към ЕС.